

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)
Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ**

Κείμενο 1

Η Προσφορά των Ξένων Γλωσσών στον Άνθρωπο

Το κείμενο είναι απόσπασμα δημοσίευσης της Μαρίας Σκαμπαρδώνη σε ιστότοπο κέντρου ξένων γλωσσών (προσπέλαση στις 9.4.2021).

Οι ξένες γλώσσες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης εκπαίδευσης. Η επαρκής γνώση τους κρίνεται απαραίτητη για την επαγγελματική ανέλιξη και επιτυχία. Η σύγχρονη πολυπολιτισμικότητα, οι απαιτήσεις που αυξάνονται στην απαιτητική, πλέον, αγορά εργασίας μάς ωθούν να θέλουμε να επικοινωνούμε απρόσκοπτα με τους άλλους ανθρώπους και να χτίζουμε ευκολότερους δρόμους και τρόπους επικοινωνίας.

Τα οφέλη από την εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι πολλά. Η καλή γνώση, ειδικά της Αγγλικής, ανοίγει επαγγελματικούς δρόμους τόσο στη χώρα όσο και στο εξωτερικό. Ειδικά στη χώρα μας έχει διαπιστωθεί πως στη γνώση ξένων γλωσσών δίνεται ιδιαίτερη έμφαση και προσοχή, ακόμα και από την παιδική ηλικία. Σήμερα, οι γλώσσες που μαθαίνονται ευρέως και θεωρούνται σημαντικές για την επαγγελματική ανέλιξη είναι η Αγγλική, η Γαλλική, η Γερμανική, αλλά και η Κινεζική και η Ρωσική. [...].

Η γνωριμία με τις ξένες γλώσσες μάς μαθαίνει το σεβασμό και τη μαγεία της διαφορετικότητας. Ο άλλος δεν είναι εχθρός για εμάς, αλλά ένας άνθρωπος με διαφορετική κουλτούρα και πολιτισμό με τον οποίο εξοικειωνόμαστε και μαθαίνουμε να τον σεβόμαστε. Αντιλαμβανόμαστε πως ένας ξένος πολιτισμός, μια διαφορετική γλώσσα και κουλτούρα, είναι ένας τρόπος να μάθουμε καλύτερα τους ανθρώπους και να τους αποδεχτούμε. Και αυτό, εντέλει, μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως αυτά που μας ενώνουν είναι περισσότερα από αυτά που μας χωρίζουν.

Τελικά, η καλή γνώση ξένων γλωσσών μάς δείχνει την ποικιλομορφία των επικοινωνιών που υπάρχει στον κόσμο, μας μυεί στη διαφορετικότητα και τον πλούτο που υπάρχει στους τρόπους αλληλεπίδρασης μεταξύ των ανθρώπων. Παράλληλα, η εκμάθηση ξένων γλωσσών, πέρα από τις επαγγελματικές ευκαιρίες που μπορεί να προσφέρει, ευεργετεί τη νοητική και συναισθηματική ικανότητα του ανθρώπου με πάρα πολλούς τρόπους. Έτσι, κρίνεται σπουδαία η προσφορά των ξένων γλωσσών στον άνθρωπο.

Κείμενο 2

Ο Αμερικάνος (απόσπασμα)

Το χριστουγεννιάτικο διήγημα «Ο Αμερικάνος» δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά, στις 25 και 26 Δεκεμβρίου 1891, στην εφημερίδα Άστνυ, της οποίας ο Παπαδιαμάντης υπήρξε τακτικός συνεργάτης.

[...]-Βρε παιδιά, θυμάστε, κανέναν από σας, το Γιάννη τ' μπαρμπα-Στάθη τ' Μοθωνιού, που λείπει στην Αμερική εδώ κι είκοσι χρόνια;

Ακούσας το όνομα τούτο ο ξένος ανεσκίρτησε κι εστράφη άκων προς τον λαλούντα. Εντούτοις εκρατήθη, προσεπάθησε να δείξει αδιαφορίαν, κ' ελθών εκάθισε παρά τινα γωνίαν του καπηλείου. Ήναψε πούρον κ' εκάπνιζεν.

[...]-Πού να θυμάστε σεις! Είστε όλοι μικρότεροί μου [...] Ήμουν ως δεκαοχτώ χρονών όταν ξενιτεύθηκε ο γιος του Μοθωνιού, κ' εκείνος τότε θα ήταν ως εικοσιπέντε. Μα μου φαίνεται, να τον έβλεπα τώρα-δα, θα τον εγνώριζα. Απέθαναν με τον καημό του Γιάννη τους, κι ο καημένος ο μπαρμπα-Στάθης, κ' η γυναίκα του, Θεός σχωρέσ' τους! [...]. Και ο γιος τους έρριξε πέτρα πίσω του. [...] Ξέρετε που ήταν και αρραβωνιασμένος;

-Και ποια είχε; Ηρώτησε μετ' αδιαφορίας ο κλήτωρ της δημαρχίας, αρχηγός της πολιτοφυλακής της νυκτός.

Ο ξένος ήκουε μετά βαθυτάτης προσοχής, αλλ' εφυλάττετο να στρέψη βλέμμα προς τον λαλούντα.

-Είχε το Μελαχρώ της θεια-Κυρατσώς της Μιχάλαινας. Και σαν έφυγε και απέρασαν δυο-τρία χρόνια, την εγύρεψαν πολλοί, γιατί το κορίτσι είχε χάρες κ' εμορφιές, και τιμημένη ήταν, [...], και προικιά είχε καλά. Μα το Μελαχρώ δε θέλησε κανέναν, όσο που απέρασαν τα χρόνια κ' έγινε κι αυτή γεροντοκόριτσο. [...]

-Έλα κάμε γλήγορα [...]Κλείσε γλήγορα, Δημήτρη, να κοιμηθούν ο κόσμος, θα σηκωθούν τις δυο απ' τα μεσάνυχτα να παν στην εκκλησιά. Και ο κύριος έχει μέρος να κοιμηθή τάχα; Ηρώτησε δείξας τον Αμερικάνον.

-[...] Μη σε μέλη ως τόσο για τον κύριο, προσέθηκε παίξας την ματιά εις τον κλήτορα· αν θέλη μέρος να κοιμηθή, έχει και παραέχει.

-[...]

-Και ποιος είναι;

-Εκείνος που σας έλεγα πριν, ο Γιάννης τ' μπαρμπα-Στάθη τ' Μοθωνιού. Όταν ήρθες κι αποκαταστάθηκες εδώ του λόγου σου, ήταν φευγάτος, και γι' αυτό δεν τον θυμάσαι. Μα τον πατέρα του, τον μπαρμπα-Στάθη, τον έφθασες, θαρρώ.[...]

[...]

Ο ξενιτευμένος γαμβρός, ο από εικοσαετίας απών, ο από δεκαετίας μη επιστείλας, ο από δεκαετίας μη αφήσας που ίχνη, ο μη συναντήσας που πατριώτην, ο μη ομιλήσας από δεκαπενταετίας ελληνιστί, είχε γυρίσει πολλά μέρη εις τον Νέον Κόσμον, είχαν εργασθή ως υπεργολάβος εις μεταλλεία και ως επιστάτης εις φυτείας, κ' επανήλθε με χιλιάδας τινάς ταλλήρων εις τον τόπον της γεννήσεώς του, όπου επανεύρεν ηλικιωθείσαν, αλλ' ακμαίαν ακόμη, την πιστήν του μνηστήν.

Εν μόνον είχε μάθει, προ δεκαπέντε ετών, τον θάνατον των γονέων του. Περί της μνηστής του είχε σχεδόν πεποιθήσιν ότι θα είχαν υπανδρευθή προ πολλού· εν τούτοις διετήρει αμυδράν τινα ελπίδα. [...]

Μετά τρεις ημέρας, τη Κυριακή μετά την Χριστού Γέννησιν, ετελούντο, εν πάση χαρά και σεμνότητι, οι γάμοι του Ιωάννου Ευσταθίου Μοθωνιού μετά της Μελαχροινής Μιχαήλ Κουμπουρτζή.[...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποια είναι τα οφέλη από την εκμάθηση ξένων γλωσσών, σύμφωνα με τον συγγραφέα του Κειμένου 1; (50-60 λέξεις).

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να γράψεις δύο λέξεις με τις οποίες συνδέονται οι περίοδοι λόγου στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 (μονάδες 4) και να αποδώσεις τη νοηματική σχέση που εκφράζει η καθεμία. (μονάδες 6)

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Η συγγραφέας επιλέγει στο Κείμενο 1 το πρώτο πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο στο χωρίο της 3^{ης} παραγράφου: «...ένας τρόπος να μάθουμε καλύτερα τους ανθρώπους και να τους αποδεχτούμε...» Να αιτιολογήσεις με συντομία αν η χρήση του πρώτου προσώπου είναι κατάλληλη γλωσσική επιλογή, λαμβάνοντας υπόψη πού δημοσιεύεται το κείμενο, σε ποιους απευθύνεται και για ποιο σκοπό υποστηρίζεται αυτή η άποψη.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2

Σε ένα άρθρο για τη σχολική εφημερίδα να εκθέσετε τους λόγους που καθιστούν αναγκαία τη γλωσσομάθεια στη σημερινή εποχή (300 περίπου λέξεις) όπως προσκύπτει από το κείμενο 1.

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3

A. Ο συγγραφέας του κειμένου παρεμβάλλει στην αφήγηση και διαλογικά μέρη. Αφού εντοπίσετε ένα παράδειγμα από το κείμενο να αναφέρετε για ποιο λόγο επιλέγει τον διάλογο.

B. Στα αφηγηματικά μέρη χρησιμοποιείται καθαρεύουσα, όμως στα διαλογικά μέρη του κειμένου η δημοτική διανθισμένη με ιδιοματισμούς. Δώστε ένα παράδειγμα και αναφέρετε ποιο σκοπό εξυπηρετούν.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποια εντύπωση σου προκαλούν η στάση του προσώπου στο οποίο αναφέρεται η αφήγηση και η στάση της κοπέλας, σύμφωνα με τα νοήματα του Κειμένου 2; (μονάδες 10) Συμφωνείς ή διαφωνείς με τη στάση τους; (μονάδες 5) Να αναπτύξεις την ερμηνεία σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τα οφέλη από την εκμάθηση ξένων γλωσσών, σύμφωνα με τον συγγραφέα του Κειμένου 1, είναι:

- επαγγελματική ανέλιξη και επιτυχία, ανοίγονται επαγγελματικές ευκαιρίες τόσο στη χώρα όσο και στο εξωτερικό.
- απρόσκοπτη επικοινωνία με τους άλλους ανθρώπους.
- σεβασμός της διαφορετικότητας.
- ανάπτυξη της νοητικής και συναισθηματικής ικανότητας του ανθρώπου.

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Τελικά: εισάγει το συμπέρασμα των θέσεων του κειμένου.

Παράλληλα: επισημαίνει μια σημαντική ωφέλεια, πέρα από την επαγγελματική εξέλιξη, χάρη στην εκμάθηση ξένων γλωσσών.

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Είναι κατάλληλη ως γλωσσική επιλογή το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο, διότι το κείμενο:

- δημοσιεύεται σε ιστότοπο ξένων γλωσσών - παρακινεί στην εκμάθηση ξένων γλωσσών τους επισκέπτες αυτής της σελίδας.
- απευθύνεται στους γονείς και σε υποψήφιους σπουδαστές του κέντρου ξένων γλωσσών- αμεσότητα, οικειότητα.
- Η άποψη αυτή υποστηρίζεται, προκειμένου να γίνει πιο πειστική η αρχική θέση στην παράγραφο ότι η γνώση ξένων γλωσσών μαθαίνει στον άνθρωπο το σεβασμό και τη μαγεία της διαφορετικότητας.

ΘΕΜΑ 2

ΤΙΤΛΟΣ:

Η Αναγκαιότητα της Γλωσσομάθειας στη Σύγχρονη Εποχή

ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

Η γνώση ξένων γλωσσών έχει καταστεί πλέον αναγκαία στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, καθώς η επικοινωνία μεταξύ ατόμων διαφορετικών πολιτισμών είναι πιο σημαντική από ποτέ. Όπως αναδεικνύεται στο κείμενο της Μαρίας Σκαμπαρδώνη, οι ξένες γλώσσες δεν είναι απλά εργαλείο επικοινωνίας, αλλά απαραίτητο προσόν για την επαγγελματική επιτυχία και την προσωπική εξέλιξη.

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ:

- Πρώτον, η γλωσσομάθεια αποτελεί βασικό προσόν στην αγορά εργασίας. Οι απαιτήσεις στον επαγγελματικό τομέα συνεχώς αυξάνονται και η γνώση ξένων γλωσσών, ειδικά της Αγγλικής, είναι κλειδί για τη διεκδίκηση καλύτερων θέσεων εργασίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ειδικά οι μεγάλες εταιρείες, που λειτουργούν σε διεθνές περιβάλλον, ζητούν από τους εργαζόμενους την ικανότητα να επικοινωνούν άνετα σε διαφορετικές γλώσσες. Η εκμάθηση γλωσσών όπως η Αγγλική, η Γαλλική, η Γερμανική, αλλά και η Κινεζική και η Ρωσική, προσφέρει πλεονέκτημα σε όποιον επιθυμεί να εξελιχθεί επαγγελματικά.
- Πέρα από τα επαγγελματικά οφέλη, η γνώση ξένων γλωσσών βοηθά στην κατανόηση και τον σεβασμό της διαφορετικότητας. Οι ξένες γλώσσες μας επιτρέπουν να γνωρίσουμε διαφορετικούς πολιτισμούς, κουλτούρες και τρόπους σκέψης, προωθώντας τη συνύπαρξη και την κατανόηση μεταξύ των λαών. Με αυτόν τον τρόπο, συμβάλλουν στην άμβλυνση των προκαταλήψεων και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, αφού συνειδητοποιούμε ότι αυτά που μας ενώνουν είναι περισσότερα από αυτά που μας χωρίζουν.

- Τέλος, η εκμάθηση γλωσσών ευεργετεί τον εγκέφαλο και την ψυχική υγεία. Ενισχύει τις νοητικές ικανότητες, όπως η μνήμη και η συγκέντρωση, και βοηθά στη διατήρηση της πνευματικής ευεξίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Η γλωσσομάθεια, λοιπόν, στη σύγχρονη εποχή είναι αναγκαία για την επαγγελματική ανέλιξη, την κοινωνική συνοχή και την πνευματική καλλιέργεια, καθιστώντας την ένα πολύτιμο εφόδιο για τον κάθε άνθρωπο.

ΘΕΜΑ 3

A. Η εναλλαγή αφήγησης και διαλόγου χαρίζει ποικιλία στο ύφος που κεντρίζει την προσοχή του αναγνώστη. Η αφήγηση αξιοποιείται προκειμένου ο τρίτοπρόσωπος παντογνώστης αφηγητής να πληροφορήσει γενικά τον αναγνώστη, ενώ ο διάλογος έρχεται να φωτίσει τους χαρακτήρες και τις μεταξύ τους σχέσεις. Για παράδειγμα από τη φράση «βρε παιδιά» αναδεικνύεται η απλή επικοινωνιακή κατάσταση και η οικειότητα στη σχέση των συνομιλητών.

B. Ο Παπαδιαμάντης στα αφηγηματικά μέρη αξιοποιεί την καθαρεύουσα, ενώ στα διαλογικά την δημοτική διανθισμένη με ιδιωματισμούς, όπως για παράδειγμα το χωρίο «Θεός χωρέσ' τους!», προκειμένου να αποδώσει με φυσικότητα και ζωντάνια τους διαλόγους των προσώπων. Αναδεικνύεται ο αυθορμητισμός στην έκφραση των προσώπων και το κείμενο κερδίζει σε αληθοφάνεια κεντρίζοντας την προσοχή του αναγνώστη.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η αφήγηση, ο «ξένος», έχει τα τυπικά χαρακτηριστικά του ξενιτεμένου άντρα του προηγούμενου αιώνα, που άφησε την ιδιαίτερη πατρίδα του, ζούσε στην ξενιτιά, αποκτούσε χρήματα, αλλά έχανε σχεδόν κάθε επαφή με τον τόπο καταγωγής του. Η επιστροφή του μετά από πολλά χρόνια συνοδευόταν από συγκίνηση και έκπληξη, καθώς η αγαπημένη του τον περίμενε αφοσιωμένη. Από την άλλη μεριά, η γυναίκα που έμενε πίσω θυσίαζε την ευκαιρία να φτιάξει οικογένεια και να συνεχίσει τη ζωή της, περιμένοντας τον αγαπημένο της, ακόμη και αν δεν είχε καμιά ελπίδα, καθώς η επικοινωνία ήταν ελάχιστη ή και ανύπαρκτη. Αυτές οι συμπεριφορές δημιουργούν μεγάλη εντύπωση για τα δεδομένα της εποχής μας.

Ανάλογα με τον βαθμό πρόσληψης του λογοτεχνικού κειμένου ο/η μαθητής/τρια μπορεί να κρίνει την στάση των προσώπων της ιστορίας. (π.χ. για την εποχή στην οποία διαδραματίζεται η ιστορία ήταν πολλές φορές συνήθης αυτή η στάση. Ωστόσο, σήμερα η χρονική και τοπική απόσταση που χωρίζει δύο αγαπημένους δεν επιτρέπει συνήθως τέτοιες θυσίες.)

«Το/τα θέμα/τα προέρχεται και αντλήθηκε/αν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό ΛύκειοΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-arxiki-selida>)

